

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobce: **Mgr. J. H.**, narozený dne X
X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2024, č. j. MPSV-2024/154504-916,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 3. 7. 2024, č. j. MPSV-2024/154504-916, se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včasnou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2024, č. j. MPSV-2024/154504-916, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem, kontaktního pracoviště Děčín, (dále jen „úřad práce“) ze dne 29. 5. 2024, č. j. 172485/24/DC (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž žalobci nebyla přiznána dávka státní sociální podpory – příspěvek na bydlení ode dne 1. 4. 2024. Současně se žalobce domáhal, aby soud zrušil i prvostupňové rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Žaloba

2. Žalobce v žalobě nejprve podrobně popsal své bytové poměry a průběh správního řízení. Z žaloby je zřejmé, že zásadní rozpor mezi žalobcem a správními orgány tkví v posouzení otázky, zda prostor, ve kterém žalobce bydlí, je možné považovat za byt ve smyslu § 24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), či nikoli.
3. Žalobce uvedl, že v období od 1. 1. 2023 obýval byt č. XA v bytovém domě na adrese X, a přihlásil se zde i k trvalému pobytu. Předtím od roku 2017 bydlel ve stejném domě v bytě č. XB a uplatňoval nárok na příspěvek na bydlení. K bytu č. XA každý rok uzavřel novou nájemní smlouvu na dobu určitou, první měl na dobu od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 a druhou na dobu od 1. 1. 2024 do 31. 12. Žalobce dále popsal budovu, ve které je objekt, který obývá, umístěn. Zdůraznil, že budova je zkolaudována jako bytový dům. Tento dům je napojen na kanalizační síť, rozvod plynu a elektřiny z veřejné sítě, je vybaven centrálním plynovým kotlem pro centrální ústřední vytápění a centrální ohřev teplé vody. Každý byt má vlastní regulované vytápění přes radiátory, vlastní přívod teplé a studené vody a vlastní přívod elektrické energie s vlastním odečtovým elektroměrem. K prostoru, který obývá, jenž je označen jako byt č. XA sdělil, že jej tvoří soubor dvou místností o celkové výměře 12,93 m² tvořený jednou obytnou místností a místností vybavenou WC a sprchovým koutem. Obytná místnost ve tvaru „L“ je současně koncipována tak, aby splňovala jak funkci otevřené předsíně, tak obytné místnosti. Podotkl, že díky stavebním úpravám tento prostor překračuje minimální požadavky kladené na byt a zdůraznil, že nesouhlasí se závěry příslušného stavebního úřadu.
4. Žalobce dále uvedl, že Městský úřad Česká Kamenice, stavební úřad, (dále jen „stavební úřad“) zaslal v rámci posuzování žádosti o příspěvek na bydlení úřadu práce na jeho žádost vyjádření ze dne 9. 5. 2024, č. j. SÚ-6388/204-LVI-49/2024 s posouzením charakteru bytu č. XA. Směrem k vyjádření stavebního úřadu namítal, že se stavební úřad odvolával na projektovou dokumentaci jako na závaznou, ačkoliv jako důkaz by mohlo toliko obstát rozhodnutí o kolaudaci stavby, které však stavební úřad odmítá předložit. Uvedené vyjádření je podle názoru žalobce rovněž nezákonné a irrelevantní. Uvedl, že zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění účinném od 1. 1. 2024 (dále jen „nový stavební zákon“), zrušil a na nahradil ustanovení předchozích stavebních předpisů, které jsou subsidiárním pramenem pro výklad pojmů, na které odkazuje zákon o státní sociální podpoře. Zejména namítal, že stavební úřad ve svém vyjádření aplikuje zrušený § 3 písm. i) vyhlášky č. 268/2009, o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební předpis“). Tvrzení stavebního úřadu, dle kterého byt č. XA nesplňuje definici bytu z důvodu, že nemá celkovou plochu 16 m², je dle žalobce lživé a naplňující znaky trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby.
5. Dále žalobce konstatoval, že výklad pojmů byt, místnost a obytná místnost je s účinností od 1. 1. 2024 zakotven v § 13 nového stavebního zákona, přičemž toto ustanovení však nezahrnuje pojmy internátní pokoj a vlastní příslušenství. Použitím těchto pojmů učinil stavební úřad své rozhodnutí nepřezkoumatelným. Skutečnost, že se stavební úřad odvolává na neexistující ustanovení stavebních předpisů činí celé vyjádření irrelevantním a nicotným. Shodné námitky žalobce vznesl ve svém vyjádření k podkladům rozhodnutí v rámci správního řízení. Vzhledem k reakci úřadu práce na vyjádření žalobce k podkladům rozhodnutí označil žalobce prvostupňové rozhodnutí za nezákonné.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

6. Žalobce rovněž sdělil, že jakékoliv vyjádření (přípis) stavebního úřadu není správním rozhodnutím, které by nebylo možno přezkoumat. Současně přezkoumání předmětného vyjádření by muselo vyústit v závěr, že toto vyjádření není relevantním důkazem, a tudíž ze strany úřadu práce nedošlo k unesení důkazního břemene ohledně skutečnosti, že byt č. XA není bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Dle žalobce v novém stavebním zákoně rovněž není stanoveno omezení, dle kterého záchod nesmí být přístupný přímo z obytné či pobytové místnosti.
7. Jelikož žalovaný právně relevantním způsobem nevyvrátil žádnou z odvolacích námitek žalobce tak tím dle názoru žalobce porušil jeho právo na spravedlivý proces a spravedlivé rozhodnutí.

Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě nejprve zrekapituloval průběh správního řízení. Dále uvedl, že dávka státní sociální podpory nebyla žalobci opakovaně přiznána z důvodu stále stejné argumentace. Žalovaný konstatoval, že ve věci již několikrát rozhodoval krajský soud, který žaloby žalobce zamítl. Rovněž ve věci rozhodoval i Nejvyšší správní soud v rámci podaných kasačních stížností, které byly odmítnuty. Žalovaný z těchto důvodů odkázal na svá předchozí vyjádření, především na dotčená rozhodnutí soudu. Žalovaný měl za to, že napadené rozhodnutí je v souladu s hmotným i procesním právem a správní řízení netrpí vadami, pro které by bylo nutno rozhodnutí zrušit. Závěrem žalovaný navrhl soudu zamítnutí žaloby.

Posouzení věci soudem

9. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce ani žalovaný se po řádném poučení, že mohou vyslovit nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřili.
10. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
11. Nejprve se soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti, kterou žalobce spatřoval ve skutečnosti, že úřad práce i žalovaný ve svých rozhodnutích používali nedefinované pojmy internátní pokoj a vlastní příslušenství.
12. Soud konstatuje, že správní orgány proti argumentaci žalobce postavily svůj právní názor opřený o vyjádření příslušného stavebního úřadu a výklad právních předpisů. Z obsahu odůvodnění správních orgánů je patrné, o jaké právní předpisy svůj právní názor opírají a z jakých podkladů vycházejí. Dle soudu jsou tedy jak rozhodnutí úřadu práce, tak i žalobou napadené rozhodnutí přezkoumatelná a splňují požadavky § 68 odst. 3 správního řádu na obsah odůvodnění správního rozhodnutí. K použití výše uvedených nedefinovaných pojmů pak soud uvádí, že tyto pojmy použil stavební úřad ve svých vyjádřeních, ve kterých posuzoval, zda prostor obývaný žalobcem lze považovat za byt vymezený zákonem o státní sociální podpoře. Vyjádření stavebního úřadu byla podkladem rozhodnutí úřadu práce a žalovaného, kteří pak tyto pojmy převzaly do svých rozhodnutí. Soud konstatuje, že z namítané skutečnosti nelze vyvozovat nepřezkoumatelnost rozhodnutí, neboť je v daném případě zcela zřejmé, že úřad práce a žalovaný rozhodli, že žalobci se nepřiznává dávka státní sociální podpory příspěvek na bydlení, jelikož jím obývaný prostor není bytem dle § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře a použití zákonem nedefinovaných pojmů není takového charakteru, aby způsobilo naprostou nesrozumitelnost rozhodnutí.

13. Dále se soud zabýval posouzením námitek týkajících samotného nepřiznání příspěvku na bydlení žalobci.
14. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení věci soudem. Žalobce podal žádost o přiznání příspěvku na bydlení od 1. 4. 2024. Ke své žádosti přiložil doklady prokazující splnění podmínek pro přiznání této dávky. Spornou otázkou zůstávalo pouze to, zda prostor, ve kterém žalobce bydlí, je možné považovat za byt ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Za účelem posouzení této otázky využil úřad práce vyjádření příslušného stavebního úřadu. Městský úřad Česká Kamenice, stavební úřad, jako místně příslušný stavební úřad v přípisě ze dne 9. 5. 2024, č. j. SÚ-6388/24-LVI-49/2024, uvedl, že na základě projektové dokumentace a dokladů k adaptaci objektu, která proběhla v letech 1968-1970, dospěl k závěru, že v objektu č. p. XC, na stavební parcele č. XD, v ulici X, se nachází 6 bytových jednotek a 16 internátních pokojů s příslušenstvím. K bytu č. XA stavební úřad sdělil, že nesplňuje dle § 3 písm. i) stavebního předpisu identifikaci samotného bytu, který tvoří jedna obytná místnost a který musí mít podlahovou plochu nejméně 16 m². Posuzovaný objekt (byt č. XA) byl zkolaudovaný jako internátní pokoj s vlastním příslušenstvím. Stavební úřad dále uvedl, že se jedná o bytový dům rozdělený na dvě části. V pravé části s vlastním vchodem se nachází 6 bytových jednotek a v levé části s vlastním vchodem se nachází 16 pokojů s vlastním příslušenstvím. Nájemní prostor je samostatně vymezený uzamykatelný prostor s jednou obytnou místností, s vlastním záchodem a sprchovým koutem. V pokoji se nachází umyvadlo s tekoucí vodou. Pobyťová místnost má zajištěno denní osvětlení včetně dostatečného větrání. Vytápění je ústřední a společné pro celý objekt. Pokoj je jednolůžkový. Každý pokoj má odečtový elektroměr. Spotřeba vody a topení je společná a odběr je rozpočítán dle počtu nájemníků. Voda je dodávána společností SČVK a.s. Teplice.
15. Z obsahu správního spisu vyplývá, že jedinou spornou otázkou mezi účastníky je skutečnost, zda prostor, který žalobce obývá je bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Na příspěvek na bydlení má totiž podle § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře nárok *vlastník nebo nájemce bytu*.
16. Podle § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře se *pro účely tohoto zákona* bytem rozumí *soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívány určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt*. Citované ustanovení bylo do zákona o státní sociální podpoře vloženo s účinností od 1. 1. 2015 novelou č. 252/2014 Sb., přičemž důvodová zpráva (tisk PSP ČR č. 256/0, 2014) tuto změnu odůvodňovala následovně: „V souladu s novým občanským zákoníkem je nutné přesně vymezit pojem byt, protože pouze vlastnictví nebo nájemní vztah k bytu bude i nadále zakládat nárok na příspěvek na bydlení. Jiné právní vztahy k bytu nebo bydlení v ubytovacích zařízeních a v jiných než obytných prostorech bude řešit pouze doplatek na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi. Pro vymezení pojmu byt, je převzata definice bytu z vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavbu. Definice bytu je stejná jako v systému pomoci v hmotné nouzi.“
17. Otázkou výkladu ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře se již v minulosti zabýval Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Ads 268/2017-28, uvedl: „(v) České republice je zajištěna veřejnoprávní ochrana v oblasti bydlení pro nízkopříjmové skupiny obyvatel dvěma dávkami, a to příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory a doplatkem na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi. Ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře jasně váže výplatu příspěvku pouze na užívání obytných místností

určených k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností coby bytu. Výše uvedené podporuje i důvodová zpráva k novelizovanému § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře, která ve zvláštní části, části druhé, bodu 12 uvádí, že nárok na příspěvek na bydlení zákonodárce spojuje pouze s vlastnictvím nebo nájemním vztahem k bytu, zatímco bydlení v jiných ubytovacích zařízeních a v jiných než obytných prostorech bude řešit pouze doplatek na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi. Zatímco doplatek na bydlení může být vyplácen jak v případě bydlení v bytě zkolaudovaném nebo určeném příslušným stavebním úřadem účelově k bydlení, tak k bydlení v jiném než obytném prostoru či ubytovacím zařízení, příspěvek na bydlení je vázán pouze na bydlení v bytě zkolaudovaném nebo určeném příslušným stavebním úřadem účelově k bydlení.“ Judikatura Nejvyššího správního soudu se přitom v návaznosti na změnu právní úpravy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2010, 3 Ads 23/2010-98, č. 2267/2011 Sb. NSS) ustálila na závěru, že pro naplnění definice bytu podle § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře nepostačuje, pokud je obytná místnost fakticky jako byt užívána. Pro výplatu příspěvku je zapotřebí naplnění formální podmínky v podobě účelového určení užívání obytných místností k trvalému bydlení podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností coby bytu (viz rozsudky ze dne 26. 6. 2018, č. j. 9 Ads 253/2017-26, ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Ads 268/2017-28 a ze dne 27. 3. 2019, č. j. 6 Ads 269/2018-17).

18. Jak vyplývá ze shora citované důvodové zprávy, definice „bytu“ byla do zákona o státní sociální podpoře převzata ze stavebního předpisu. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 12. 2020, č. j. 5 Ads 83/2020-23, konstatoval, že *„podle § 3 písm. g) této vyhlášky je bytem soubor místností, popřípadě jedna obytná místnost, který svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňuje požadavky na trvalé bydlení a je k tomuto účelu užívání určen. Tato vyhláška pak stanoví další náležitosti bytu (např. počet a umístění záchodové mísy a koupelny v bytě, požadavky na větrání, osvětlení, vybavení bytu atd.). Zákonem svěřenou pravomoc k posouzení, zda určitá stavba nebo její součást splňuje technické požadavky na stavby, a zároveň zda je stavba užívána k účelu, pro který je svým stavebně technickým uspořádáním vybavena, má přitom obecný stavební úřad.“*
19. V souladu s tímto právním názorem úřad práce postupoval a vyžádal si od příslušného stavebního úřadu vyjádření. Z vyjádření ze dne 9. 5. 2024, které poskytl příslušný stavební úřad úřadu práce, vyplývá, že předmětný prostor nebyl zkolaudován jako byt a že se nejedná ani o prostor, který je bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Toto vyjádření bylo vydáno na základě obsahu projektové a stavební dokumentace. Rovněž z vyjádření stavebního úřadu ze dne 9. 5. 2024 je zřejmé, že předmětný prostor nebyl zkolaudován jako byt, ale jako internátní pokoj s vlastním příslušenstvím a taktéž že nesplňuje definici § 3 písm. i) stavebního předpisu.
20. Dále se soud zabýval otázkou, zda příslušný stavební úřad danou otázku posoudil správně. Soud v této souvislosti připomíná, že žalobce žádal o příspěvek na bydlení ode dne 1. 4. 2024, tedy i to, zda prostor obývaný žalobcem splňuje definici bytu muselo být posuzováno k tomuto datu. Z vyjádření stavebního úřadu ze dne 9. 5. 2024 je zřejmé, že skutečnost, zda prostor obývaný žalobcem splňuje definici bytu hodnotil podle stavebního předpisu. Platnost tohoto stavebního předpisu však skočila dne 31. 12. 2023, a to na základě § 334 bodu 52 nového stavebního zákona, ve znění účinném od 1. 1. 2024, podle kterého se zrušuje *„vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby“*. Stavební úřad tedy ve svém vyjádření prostor obývaný žalobcem hodnotil, podle již neplatného právního předpisu. S ohledem na uvedené soud dospěl k závěru, že stanovisko příslušného stavebního úřadu, že

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

předmětný prostor není bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře, neodpovídalo rozhodné právní úpravě účinné ke dni 1. 4. 2024.

21. Na základě výše uvedeného dospěl soud k závěru, že správní orgány v předmětné věci pochybily, když vycházely ze stanoviska příslušného stavebního úřadu, že prostor, který žalobce obývá, není bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře.
22. Správní orgány nepostavily na jisto, zda ke dni 1. 4. 2024 prostor obývaný žalobcem splňuje definici bytu ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře, tedy při svém rozhodování vycházely z neúplně zjištěného skutkového stavu, neboť za podklad svého rozhodnutí vzaly nesprávné vyjádření stavebního úřadu.
23. Soud proto napadené rozhodnutí pro vadu řízení ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) podle ustanovení § 78 odst. 1 a odst. 4 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení bude nutné, aby si správní orgány vyžádaly nové vyjádření stavebního úřadu, ze kterého bude zřejmé, zda předmětný prostor splňuje stavebně technické požadavky pro trvalé bydlení podle stavebních předpisů, případně proč jej nelze podle rozhodných právních předpisů za byt v tomto smyslu považovat. Podle ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s. přitom platí, že pokud soud zruší rozhodnutí správního orgánu, je správní orgán v dalším řízení vázán právním názorem soudu.
24. Současně soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, když žalobce měl sice úspěch ve věci, ovšem náhradu nákladů řízení nepožadoval a žalovanému náhrada nákladů řízení nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 20. ledna 2025

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.